

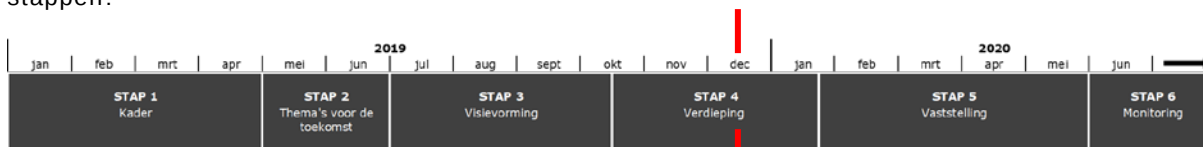
MEMO

Van Gonny Boers, Maarten Lenferink
Onderwerp Omgevingsvisie Buitengebied
Sector FYS
Datum 10 december 2019
Aan Gemeenteraad
Kopie aan Annemieke van Es, Henk-Jan Tromp

Geachte raadsleden,

Het proces voor het opstellen van de omgevingsvisie Buitengebied bestaat uit de onderstaande stappen:

Inmiddels werken we in de vierde stap van het voorgestelde proces.

Stap 1

In stap 1 is het kader (het vertrekpunt), waarbinnen de omgevingsvisie Buitengebied kan worden ontworpen, opgesteld.

In februari 2019 hebben gesprekken plaatsgevonden met een integrale afvaardiging van de ambtelijke organisatie (sociaal en fysiek). Het doel van deze gesprekken was om het beleid van de gemeente in relatie tot het buitengebied scherp te krijgen. Daarna hebben in maart 2019 ongeveer 30 gesprekken plaatsgevonden met een brede vertegenwoordiging van de samenleving, organisaties en buurgemeenten.

Uit dit eerste participatiemoment kon worden geconcludeerd dat de samenleving gemotiveerd is om mee te denken over de toekomst van het buitengebied van Hengelo.

Op basis van alle gesprekken zijn diverse [vraagstukken](#) geformuleerd voor het buitengebied van Hengelo. Een vraagstuk beschrijft waar de huidige situatie niet overeenstemt met een ambitie. Er zijn ruim 200 vraagstukken opgehaald. De vraagstukken zijn gerubriceerd en gelabeld. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste hoofdgroepen (labels) en inhoudelijke vraagstukken benoemd.

Hoofdgroepen (labels)	Belangrijkste inhoudelijke vraagstukken
Inhoudelijke hema's	Landschap, landbouw, recreatie
Proces/beleidsmatige labels	Instrumenten en regels in ruimtelijk orderingsbeleid
Gebiedsgerichte labels	Samenwerking tussen stakeholders

Op basis van de vraagstukken is een vertaalslag gemaakt naar het [Kader voor de omgevingsvisie Buitengebied Hengelo](#).

Eén van de pijlers van de Omgevingswet is dat de omgevingsvisie middels co-creatie tot stand komt. In het Kader worden de piketpalen geslagen om het speelveld te bepalen waarbinnen de co-creatie gaat plaats vinden. Met het Kader geeft de gemeenteraad duidelijkheid aan de deelnemers van een project: waar gaat dit project wel over en waar gaat het niet over? Het Kader is een manier om te sturen op het proces.

Stap 2

De vraagstukken hebben tevens de basis gevormd voor de [Thema's voor de toekomst](#).

De thema's die een rol moeten spelen in de omgevingsvisie Buitengebied zijn in stap 2 geformuleerd.

Tijdens de politieke markt van 12 juni 2019 zijn het Kader voor de omgevingsvisie Buitengebied Hengelo en de thema's voor de toekomst met de gemeenteraad besproken. Op 25 juni 2019 heeft de gemeenteraad het Kader voor de omgevingsvisie Buitengebied vastgesteld.

Stap 3

In stap 3 is in co-creatie met de samenleving informatie opgehaald over het buitengebied van Hengelo. Deze informatie bepaalt in grote lijnen de inhoud van de omgevingsvisie.

Gebiedsconferentie

Op 3 juli 2019 heeft de gebiedsconferentie over het buitengebied van Hengelo met de samenleving plaatsgevonden. Tijdens de gebiedsconferentie is een groot aantal workshops (op basis van de thema's voor de toekomst) over het buitengebied georganiseerd.

Bijna 100 personen en organisaties, die zich betrokken voelen bij het buitengebied van Hengelo, kwamen op 3 juli 2019 bijeen voor de gebiedsconferentie van de omgevingsvisie Buitengebied. De avond was opgedeeld in drie rondes met verschillende workshops: themaworkshops en gebiedswerkshops. Van de gebiedsconferentie is een [verslag](#) gemaakt.

De avond heeft veel positiviteit gebracht en we hebben veel informatie opgehaald. Dit heeft het gevoel bevestigd dat de betrokkenheid in het buitengebied groot is. De samenleving heeft op 3 juli laten zien dat ze open staan voor deze nieuwe werkwijze: bottom up en co-creatie. Tijdens de avond zelf waren aanwezigen positief over de gekozen aanpak. Ook na een evaluatie van de gebiedsconferentie onder de aanwezigen waren mensen overwegend positief.

Internetconsultatie

Van 16 september tot en met 10 oktober heeft de internetconsultatie over de ontwikkeling van het buitengebied van Hengelo plaatsgevonden. De consultatie bestaat uit 18 onderwerpen. De keuze voor de onderwerpen is gebaseerd op de opbrengsten van de gebiedsconferentie van 3 juli. Geïnteresseerden konden stemmen op stellingen en inhoudelijk reageren op de verschillende onderwerpen. De [resultaten van de internetpeiling](#) zijn toegankelijk op de website www.omgevingsvisiehengelo.nl.

De internetconsultatie is goed bezocht er zijn bijna 1.500 stemmen uitgebracht.

Stap 4

Op dit moment wordt een vertaalslag gemaakt van de resultaten van de vraagstukken, de gebiedsconferentie en de internetpeiling naar een eerste concept van omgevingsvisie Buitengebied. Dit betreft een samenwerking tussen drie ambtelijke schrijfteams en het bureau LOS stadomland.

De vertaalslag van de informatie, die de afgelopen maanden is vergaard, naar de inhoud van de omgevingsvisie buitengebied heeft geresulteerd in:

- Een hoofdlijn van de visie (het kopverhaal);
- Een visie op integrale thema's;
- Een visie op gebieden.

In een cyclisch proces wordt geschreven aan de verschillende onderdelen van de omgevingsvisie. De visie op thema's en gebieden wordt getoetst aan de hoofdlijn van de visie (het kopverhaal) en de hoofdlijn van de visie (het kopverhaal) wordt aangescherpt op basis van de visie op thema's en gebieden. Zo proberen we een tot een evenwicht te komen tussen alle onderdelen van de omgevingsvisie Buitengebied.

Hoofdlijn van de visie (het kopverhaal)

De hoofdlijn van de visie (het kopverhaal) geeft in grote lijnen de essentie van de omgevingsvisie Buitengebied aan. Het vormt als het ware de kapstok waaraan de visie op thema's en de visie op gebieden is opgehangen.

De waarden die in de afgelopen maanden aan het buitengebied zijn toegekend, zijn:

- Open
- Vrij
- Levendig
- Natuurlijk
- Authentiek
- Divers

- Verbonden
- Gastvrij

Uit de informatie die is verzameld, kunnen we de volgende rode draad herkennen:

- Er is grote waardering voor het open, groene en authentieke karakter van het buitengebied:
⇒ deze kwaliteiten moeten we behouden;
- Het buitengebied is een aantrekkelijk gebied om te leven, wonen en werken:
⇒ dit houdt het buitengebied levend en vitaal;
- Het buitengebied is belangrijk voor de stad ter recreatie en ontspanning:
⇒ wel passend bij karakter van het gebied;
- Klimaatverandering en energietransitie zijn belangrijke trends waarop we moeten inspelen:
⇒ wel passend bij karakter van het gebied.

Hieruit blijkt dat het buitengebied een grote meerwaarde heeft op zichzelf, maar zeker ook een grote meerwaarde heeft voor de stad als het bijvoorbeeld gaat om het woon- en leefklimaat en recreatie en ontspanning.

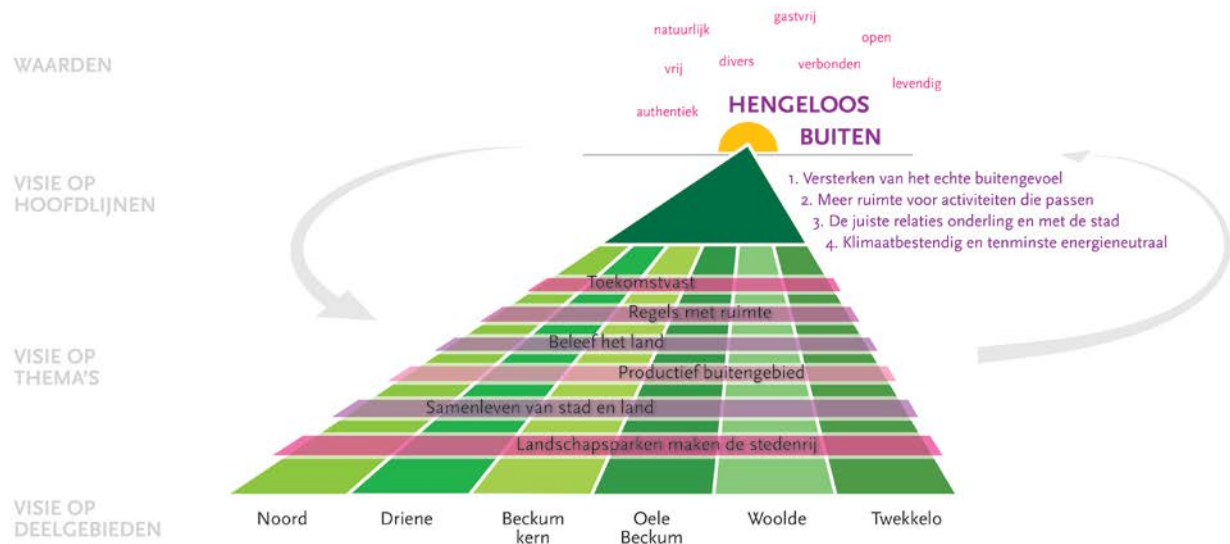
Om deze betekenis van het buitengebied te behouden en versterken wordt voorgesteld de volgende uitgangspunten voor de omgevingsvisie Buitengebied te hanteren:

- Het buitengebied inrichten als permanent buitengebied:
⇒ waarbij de huidige standsrand ook de toekomstige stadsrand is;
- Uitgaan van de eigen kracht van het buitengebied:
⇒ waarbij er sprake is van een contrast met de stad;
⇒ maar tevens sprake is van goede wederzijdse relaties.

Deze uitgangspunten zijn vertaald naar de volgende ontwikkelprincipes voor het buitengebied:

- Versterken van het echte buitengevoel;
- Meer mogelijkheden voor passende activiteiten;
- De juiste relaties onderling met de stad;
- Klimaatbestendig en tenminste energieneutraal.

Op basis van de hoofdlijn van de visie werken we (voorlopig) met de (werk)titel:
Hengeloos Buiten: omgevingsvisie voor het buitengebied van Hengelo

Cyclisch proces concept omgevingsvisie Buitengebied

In de werksessie op 18 december 2019 wordt de hoofdlijn van de visie (het kopverhaal) met u afgestemd.

Visie op thema's

Op basis van alle informatie is tijdens workshops met de ambtelijke werkgroep nagedacht over de integrale thema's die van toepassing zijn op het buitengebied van Hengelo.

We stellen voor de volgende integrale thema's onderscheiden. Per thema kan gedacht worden aan de hieronder genoemde onderwerpen.

Thema's	Onderwerpen
Beleef het land	• Recreatief (mede)gebruik • (functionele) concepten • Sfeer en sfeerovergangen tussen stad en land • Bereikbaarheid voor fietser en voetganger
Samenleven van stad en land	• Eigenaarschap • Sociale samenhang • Stad-land afspraken • Leefbaarheid • Halen en brengen • Draagkracht
Productief buitengebied	• Landbouw (natuurinclusief) • Voedselproductie • Landschapsontwikkeling • Natuurproductie • Onderhoud en beheer
Regels voor ruimte	• VAB • Rood voor rood • Kwaliteitsbeleid • Vitaliteit • Economie
Het landschap maakt de stedenrij(k)	• Identiteit van de groene gebieden • Eigen kracht van het groen • Groene eenheden • Kwaliteitsbesef naar gebied • Groene contouren
Toekomstvast	• Klimaatverandering • Energietransitie • Circulaire economie

In de omgevingsvisie Buitengebied wordt per thema de volgende indeling aangehouden:

- Wat er speelt er?
- Visie
- Beleid (op onderwerpen)

De uitwerking van een thema moet natuurlijk passen binnen de hoofdlijn van de visie (het kopverhaal). De voorstellen uit de ambtelijke schrijfteams worden op dit moment door LOS samengevoegd tot een samenhangende conceptvisie op thema's.

In de werksessie op 18 december 2019 wordt het eerste concept van de visie op thema's met u afgestemd.

Visie op deelgebieden

In het buitengebied van Hengelo kunnen we zes deelgebieden onderscheiden:

- Hengelo Noord
- Driene
- Tweekelo
- Beckum
- Beckum/Oele
- Woolde

In de omgevingsvisie Buitengebied wordt per gebied de volgende indeling aangehouden:

- Situatie
- Gebiedsdoel(en)

Naar aanleiding van het externe proces met de samenleving en op basis van de interne ambtelijke workshops over de gebieden kan worden geconcludeerd dat sommige deelgebieden in het buitengebied vanuit sociaal en ruimtelijk oogpunt verder kunnen worden onderverdeeld, waardoor er sprake is van een mozaïek van gebieden met een eigen identiteit. Dat vraagt natuurlijk om een genuanceerde uitwerking per gebied.

Schematisch overzicht mozaïek van gebieden

Interessant is ook dat enkele gebieden vooral een lokale (recreatieve) functie hebben voor de stad en andere gebieden ook een (recreatieve) functie voor de regio hebben. In de omgevingsvisie wordt dit verder uitgewerkt.

De uitwerking van een gebied moet natuurlijk passen binnen de hoofdlijn van de visie (het kopverhaal). De voorstellen uit de ambtelijke schrijfteams worden op dit moment door LOS samengevoegd tot een samenhangende conceptvisie op gebieden.

In de werksessie op 18 december worden het mozaïek van gebieden en een eerste concept van de gebiedsdoelen met u afgestemd.

Gebiedsgesprekken

Om de hoofdlijn van de visie (het kopverhaal), de visie op thema's en gebieden verder aan te scherpen, zijn in januari 2020 de zogenaamde gebiedsgesprekken met de samenleving gepland. Op basis van de hoofdlijn van de visie (het kopverhaal) en de integrale thema's wordt tijdens de gebiedsgesprekken met de samenleving in hun eigen omgeving gesproken over hun eigen leefomgeving.

De planning voor de gebiedsgesprekken is als volgt:

• Driene	8 januari 2020	20.00 – 22.00 uur	Stal Driene
• Tweekelo	9 januari 2020	20.00 – 22.00 uur	Kulturhus Johanneskerk
Tweekelo
• Beckum / Oele	14 januari 2020	20.00 – 22.00 uur	Proggiehoes
• Woolde / Hengelo Noord	15 januari 2020	20.00 – 22.00 uur	Woolderschool

Daarnaast is ook een overleg gepland met de stakeholders die we bij de start van het proces in maart 2019, de gebiedsconferentie en de internetpeiling hebben uitgenodigd om met ons mee te denken. Daarbij kan worden gedacht aan de provincie Overijssel, onze buurgemeenten, Twickel, waterschap Vechtstromen, GGD, landschapsbeheer Overijssel etc.

Gedurende het proces zijn ook dilemma's naar voren gekomen. Deze dilemma's willen we nogmaals voorleggen tijdens de gebiedsgesprekken. Bijvoorbeeld:

- Welke economische functies zijn passend in het buitengebied van Hengelo? Welke inpassingseisen worden vastgesteld? En gelden voor karakteristieke panden dezelfde eisen als voor niet karakteristieke panden?
- Hoe kunnen we jongeren behouden voor Beckum?
- Uit de gesprekken in maart 2019 met agrariërs blijkt dat er sprake is van een conservatieve consumentenmarkt in Hengelo als het gaat om biologische streekproducten. Tijdens de gebiedsconferentie in juli wordt de workshop over dit onderwerp nauwelijks bezocht. Echter, uit de internetpeiling blijkt dat de Hengeloër juist wel geïnteresseerd is in deze producten, maar niet weet waar deze te koop zijn.

Na de gebiedsgesprekken en het gesprek met de stakeholders vindt een verdieping plaats van de concept omgevingsvisie Buitengebied tot een ontwerp omgevingsvisie Buitengebied.

In de werksessie op 18 december wordt de wijze waarop we met de samenleving in gesprek gaan en de dilemma's die we met de samenleving willen bespreken, met u afgestemd.

Stap 5

In stap 5 volgt uiteindelijk het formele besluitvormingsproces.

Na besluitvorming over het ontwerp in het college wordt de ontwerp omgevingsvisie Buitengebied voor zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze termijn krijgt één ieder de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen over de ontwerp omgevingsvisie Buitengebied.

Na beantwoording van eventuele zienswijzen wordt de omgevingsvisie Buitengebied na besluitvorming in het college ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.